

ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Πλάτων, Πρωταγόρας, 321b-322a

Ἄτε δὴ οὖν οὐ πάνυ τι σοφὸς ὢν ὁ Ἐπιμηθεὺς ἔλαθεν αὐτὸν καταναλώσας τὰς δυνάμεις εἰς τὰ ἄλογα· λοιπὸν δὴ ἀκόσμητον ἔτι αὐτῷ ἦν τὸ ἀνθρώπων γένος, καὶ ἠπόρει ὅτι χρήσαιτο. Αποροῦντι δὲ αὐτῷ ἔρχεται Προμηθεὺς ἐπισκεψόμενος τὴν νομὴν, καὶ ὁρᾷ τὰ μὲν ἄλλα ζῶα ἐμμελῶς πάντων ἔχοντα, τὸν δὲ ἄνθρωπον γυμνὸν τε καὶ ἀνυπόδητον καὶ ἄστρωτον καὶ ἄοπλον· ἤδη δὲ καὶ ἡ εἰμαρμένη ἡμέρα παρῆν, ἐν ᾗ ἔδει καὶ ἄνθρωπον ἐξιέναι ἐκ γῆς εἰς φῶς. Απορία οὖν σχόμενος ὁ Προμηθεὺς ἦντινα σωτηρίαν τῷ ἀνθρώπῳ εὔροι, κλέπτει Ἥφαιστου καὶ Ἀθηνᾶς τὴν ἔντεχνον σοφίαν σὺν πυρί—ἀμήχανον γὰρ ἦν ἄνευ πυρὸς αὐτὴν κτητὴν τῷ ἢ χρησίμην γενέσθαι—καὶ οὕτω δὴ δωρεῖται ἀνθρώπῳ. Τὴν μὲν οὖν περὶ τὸν βίον σοφίαν ἄνθρωπος ταύτῃ ἔσχεν, τὴν δὲ πολιτικὴν οὐκ εἶχεν· ἦν γὰρ παρὰ τῷ Διί. Τῷ δὲ Προμηθεῖ εἰς μὲν τὴν ἀκρόπολιν τὴν τοῦ Διὸς οἴκησιν οὐκέτι ἐνεχώρει εἰσελθεῖν—πρὸς δὲ καὶ αἱ Διὸς φυλακαὶ φοβεραὶ ἦσαν—εἰς δὲ τὸ τῆς Ἀθηνᾶς καὶ Ἥφαιστου οἶκημα τὸ κοινόν, ἐν ᾧ ἐφιλοτεχνεῖτην, λαθὼν εἰσέρχεται, καὶ κλέψας τὴν τε ἔμπυρον τέχνην τὴν τοῦ Ἥφαιστου καὶ τὴν ἄλλην τὴν τῆς Ἀθηνᾶς δίδωσιν ἀνθρώπῳ, καὶ ἐκ τούτου εὐπορία μὲν ἀνθρώπῳ τοῦ βίου γίγνεται, Προμηθεῖα δὲ δι' Ἐπιμηθεῖα ὕστερον, ἥπερ λέγεται, κλοπῆς δίκη μετῆλθεν.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A1. Να γράψετε τον αριθμό που αντιστοιχεί σε καθεμιά από τις παρακάτω περιόδους λόγου και δίπλα σε αυτόν τη λέξη «**Σωστό**», αν είναι σωστή, ή τη λέξη «**Λάθος**», αν είναι λανθασμένη, με βάση το αρχαίο κείμενο.

1. Ο Προμηθεὺς ξόδεψε χωρίς να το καταλάβει τα εφόδια στα ἄλογα ζῶα.
2. Ο Προμηθεὺς διαπίστωσε ὅτι ὁ ἄνθρωπος δεν ἦταν εφοδιασμένος με τις απαραίτητες ιδιότητες για την επιβίωσή του σε αντίθεση με τα ἄλογα ζῶα.
3. Ο ἄνθρωπος θα μπορούσε να αποκτήσει και να χρησιμοποιήσει την τεχνική γνώση χωρίς τη φωτιά.
4. Ο Προμηθεὺς έκλεψε τη φωτιά και την πολιτική τέχνη για χάρη του ἀνθρώπου.
5. Ο Επιμηθεὺς τιμωρήθηκε για την ἀπερισκεψία του.

Μονάδες 10

B1. Να συγκρίνετε την εικόνα του Επιμηθεῖα μ' εκείνη του Προμηθεῖα. Στην απάντησή σας να λάβετε υπόψη και την ετυμολογία των δύο ονομάτων.

B2.

ΠΑΡΑΛΛΗΛΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Διόδωρος Σικελιώτης, Ιστορική Βιβλιοθήκη, 1,8,1-7

Ο Διόδωρος, πραγματευόμενος την αρχή του κόσμου, της ζωής και του πολιτισμού, υιοθετεί την άποψη ότι ο πολιτισμός αναπτύχθηκε σταδιακά μέσα από τεχνολογικές, πολιτικές και άλλες ανακαλύψεις. Επισημαίνει δε ότι η ανάγκη ήταν αυτή που οδήγησε τον άνθρωπο στην έξοδο από την πρωτόγονη κατάσταση και στη δημιουργία του πολιτισμού.

Οι αρχαιότεροι άνθρωποι διδάχτηκαν σιγά σιγά από την πείρα να καταφεύγουν σε σπηλιές το χειμώνα και να αποθηκεύουν καρπούς που μπορούσαν να διατηρηθούν. Μετά την ανακάλυψη της φωτιάς και άλλων χρήσιμων πραγμάτων επινόησαν σιγά σιγά διάφορες τέχνες και οτιδήποτε άλλο βοηθούσε στη ζωή του συνόλου. Γενικά, δάσκαλος του ανθρώπου σε όλα δεν ήταν τίποτε άλλο από την ανάγκη, που δίδασκε τις κατάλληλες δεξιότητες σε όποιον είχε από τη φύση την ικανότητα και είχε χέρια, λόγο, και ευφυΐα, για να τον βοηθούν στην κάθε περίπτωση.

Μτφρ. Θ. Μαυρόπουλος

Αφού μελετήσετε το παραπάνω παράλληλο κείμενο, να εντοπίσετε ομοιότητες και διαφορές σε σχέση με τα όσα αναφέρονται στο αρχαίο διδαγμένο κείμενο. Να τεκμηριώσετε την απάντησή σας με στοιχεία και από τα δύο κείμενα.

Μονάδες 10

B3. Να γράψετε τον αριθμό που αντιστοιχεί σε κάθε μία από τις παρακάτω περιόδους λόγου και δίπλα σε αυτόν τη λέξη «**Σωστό**», αν είναι σωστή, ή τη λέξη «**Λάθος**», αν είναι λανθασμένη:

1. Ο Σωκράτης παρομοιάζει τον εαυτό του με μαία στην προσπάθειά του να βοηθήσει τον συνομιλητή του στην αναζήτηση της αλήθειας.
2. Ο Πλάτων πίστεψε πως θα μπορούσε να μεταμορφώσει τον Διονύσιο Β΄ σε φιλόσοφο-βασιλέα.
3. Στον διάλογο Πρωταγόρας Σωκράτης και Πρωταγόρας καταλήγουν σε οριστικά συμπεράσματα.

4. Μετά την επιστροφή του στην Αθήνα από το πρώτο του ταξίδι του στην Σικελία, ο Πλάτων ίδρυσε την Ακαδημία.
5. Ο Θρασύμαχος ισχυρίζεται ότι δικαιοσύνη είναι να αποδίδεις τα ίσα, καλό στον φίλο, κακό στον εχθρό.

Μονάδες 10

B4. Να βρείτε στο αρχαίο διδαγμένο κείμενο που σας δίνεται μία **ετυμολογικά συγγενή λέξη** για καθεμία από τις παρακάτω λέξεις της Νέας Ελληνικής: **σοφιστής, γέννηση, όραση, κλέφτης, τεχνίτης.**

Μονάδες 10